

kipuhatolására kell átmenni, — de bebizonyított mulasztás esetén is a csendőrség működése ily esetben csak a feljelentésre terjedjen.

*

Hogy mi a járőr teendője a kiderített tüzeseti bűntények és vétségeknél a tettesekkel és esetleg megkerült bűnjelvényekkel, az eljárási szabályainkkal s a törvénnyel szemben nem szorul magyarázatra: itt teljes érvényben áll a letartóztatás és lefoglalás joga.

A házkutatásról.

„Az én házam, az én váram“ — egyik sokszor hangoztatott jelszava a személyes szabadság hiveinek. Valóban magasztos eszme, hogy a bár földhöz ragadt szegény állampolgár hajléka még a leghatalmasabbak, sőt maga az államhatalom előtt is szent és sérthetetlen legyen; kivéve természetesen azon eseteket, a melyekben a házjog védelmül még a hatalmasoknak sem szolgálhat. Ennek tudata az állam minden polgárát nemcsak emberi méltóságnak érzetére juttatja, hanem az ő egyéni jogait ily módon biztosító államhatalommal szemben minden áldozatra is készebbé teszi.

Ugyanazért minden rendezett jogállamban a magánlak szentségének minden jogtalan megsértése szigoruan büntetettik, s e tekintetben ugy a büntettekről és vétségekről szóló magyar büntető törvénykönyv, mint a nálunk érvénnyel bíró katonai büntető törvények is hasonlóképen intézkednek.

De ha a törvény azon állampolgárra, a ki polgártársát a házijog békés gyakorlatában megháborítja, szigoru büntetést határoz: bizonyára még sokszorta súlyosabban büntetendő azon közszolgálatban álló egyén, a ki ily jogtalanságot, hivatalos állásával visszaélve követ el, holott hivatalos állása őt épen arra kötelezné, hogy a megtámadott jogrendet mindenkor védelmezze.

A magyar királyi csendőrség szolgálati utasítása bizonyos esetekben megengedi a szolgálatot teljesítő csendőrnek, hogy szolgálati eredmény elérhetése végett házkutatásokat tarthasson. Mig azonban a házkutatás kellő pillanatban és azt indokoló körülmények között kötelességének tekintendő, addig az alapos indokok nélkül és tapintatlanul megejtett ily eljárás igen komoly beszámítás alá eső visszaélést képez, mely szigoru megtorlás nélkül egy esetben sem hagyathatik. A házkutatással való indokolatlan zaklatások ugyanis nem csupán az illető egyének személyes jogait sértik, hanem az összes la-

kosságnál az egész csendőrségi intézmény iránti idegenkedést, sőt ellenszenvet fölkelteni alkalmasok, vagy legjobb esetben is az illető csendőrök értelmi színvonalát tüntetik föl kedvetlen világításban, a mi szintén csak az intézmény tekintélyének csorbulását vonja maga után.

Fölöttéb szükséges tehát, hogy arra nézve, vajjon házkutatásnak mikor, ki ellen lehet helye, s hogy az egész eljárás mi módon történjék — minden csendőr teljesen tisztában legyen, s mindenkor szorosán az utasítások határozványaihoz alkalmazkodván, ez által ugy saját magát minden tekintetben fődözze, mint törvényszerű és tapintatos eljárásával a csendőrségi intézménynek is becsületet, elismerést, a lakosságnál bizalmat, rokonszenvet szerezzen.

A házkutatásra vonatkozó határozványokat a csendőrségi szolgálati utasításnak 43—48. §§-ai tartalmazzák. Lehető rövid és könnyen áttekinthető előadásra törekedve, e határozványokat néhány magyarázó megjegyzéssel az alábbiakban összefoglaljuk.

1. *Mit értünk házkutatás alatt?*

Házkutatás vagy házmotozás alatt a lakás vagy háztartáshoz tartozó helyiségek vizsgálatát értjük. (Szolg. ut. 43. §.)

A házkutatás hivatalos cselekmény; mint ilyen csakis *szolgálatban álló* csendőr által fogantatosítható, és pedig tisztán csak a közbiztonsági szolgálat, illetőleg az igazságszolgáltatás érdekében. A ki házkutatást bármiféle magántermészetű indokból tartana, ez által a büntető törvényekbe ütköző cselekményt követne el.

2. *Kiknél tarthat a csendőr házkutatást?*

Azon általános határozvány, hogy „a szolgálatban lévő csendőr felhívásának mindenki, legyen az akár polgári, akár katonai személy, utólagos panaszlási jogának fenntartása mellett engedelmeskedni tartozik“ (csend. szerv. ut. 9. §.) — miután a szolgálati utasításnak a házmotozásra vonatkozó §§-ai személyek tekintetében kivételt nem tesznek — a házkutatásokra nézve is mérvadó. Ennélfogva tarthat házkutatást a csendőr:

a) oly egyéneknél, a kiket valamely büntett vagy vétség elkövetésének, vagy az elkövetésben való bűnrészességnek gyanuja terhel;

b) olyanoknál, kikre nézve nagy mérvben létezik a valószínűség, hogy gyanus tárgyak birtokában vannak;

c) a kik ugyan a fennforgó esetben gyanu által nem

terheltetnek, de egyébként rendőri felügyelet alatt állanak s végre

d) még olyanoknál is, a kik ugyan sem gyanu, sem rendőri felügyelet alatt nem állanak, de alapos okok forognak fenn annak föltételezésére, hogy házukban — bár az ő tudtuk és beleegyezésük nélkül — valamely büntettes elrejtőzött, vagy hogy valamely bűncselekményből származó tárgyak oda rejtettek el.

Megjegyzendő, hogy a szolg. utasítás 45. §-a értelmében: „ha katonai vagy katonaság (hadtengerészeti vagy honvédcsapat) által megszállott épületben eszközlendő a házmotózás, akkor ez a laktanya-parancsnoknak bejelentetik, s egy kijelölt katonai közeg közbejöttével történik“. Ettől eltérésnek csakis a legsürgősebb esetekben lehet helye (pl. ha a csendőrség által nyomon üldözött veszélyes gonosztevő valamely katonai épületbe menekül, s az illető katonai parancsnokság a távolság vagy egyéb körülmények miatt azonnal nem értesíthető, a késedelem következtében pedig a gonosztevő megszökéséről lehetne tartani).

Katonaság által megszállt épületeknek tekintendők pl. a tiszti pavillonok; előbb polgári egyének által használt oly épületek, melyekben — ha a laktanya szüknek bizonyul — a legénység egy része állandóan vagy ideiglenesen elhelyeztetik, irodák, hivatalos helyiségek stb. Ellenben a katonai egyéneknek laktanyán s tiszti pavillonon kívül bérelt magánlakásaik nem esnek ugyanily szempont alá; minélfogva ezekben házkutatás előzetes bejelentés nélkül is tartható.

3. Melyek azon esetek, a melyekben a csendőr házkutatást tarthat?

Tarthat a szolgálatot teljesítő csendőr házkutatást:

1. az arra illetékes hatóságtól vett felhívás vagy birói végzés folytán (szolg. ut. 45. §.), és
2. saját hatáskörében.

Házkutatásnak rendszerint az 1. alatti feltétel alatt, míg a 2-ik módnak csakis kivételesen lehet helye.

Azon kivételes eseteket, a melyekben a csendőr házkutatást saját hatáskörében eszközölhet, a szolgálati utasítás 46. §-a a következőkép határozza meg: „A házmotózás a bünfenyítő eljárás érdekében és ha a késedelem veszélylyel jár, a közbiztonsági közegek által saját hatáskörükben is eszközölhető: ha valaki ellen elővezetési vagy elfogatási rendelet adott ki, vagy ha valaki büntethető tett elkövetésén éretik, vagy ha büntetendő cselekmény elkövetését terhelhetik, hatósági nyo-

mozás alatt áll, vagy az ellene kibocsájtott nyilvános idézés szövegében büntethető cselekmény elkövetésében gyanusnak van jelezve, vagy oly tárgyak birtokában találhatók, melyek bűnrészségéről tesznek tanuságot“.

Elemezzük bővebben ez annyira fontos § tartalmát.

Mindenek előtt hangsúlyozandó, hogy ennek értelmében a csendőr házkutatást csak akkor tarthat, ha annak megtartása a „büntető eljárás érdekében“ áll. Kell tehát, hogy fennforogjon egy büntető eljárás alá tartozó eset, a melynek körülményeit a csendőr ki akarja deríteni, és kell, hogy alapos legyen azon föltevés, miszerint a házkutatás azok kiderítését előmozdithatja; mert ellenkező esetben házkutatásnak helye nem lehet. Ugyanazt tartalmazzák a szolgálati utasítás 43. §-ának következő sorai: „házmotozás, az az a lakás vagy háztartáshoz tartozó egyéb helyiségek megmotozása csakis azon esetben fogantatosítható, ha alapos gyanu forog fenn az iránt, hogy azokban bűntény vagy vétség elkövetésében gyanus egyén van elrejtőzve, vagy hogy azokban oly tárgyak vannak, melyeknek kézrekerítése vagy megtekintése a vizsgálat folyamára és biztonságára jelentőséggel bírhatna“.

Vegyünk most már például két esetet. Egy őrsparancsnoknak A. jelentést tesz, hogy B. tőle ezüst evőeszközöket kért kölcsön, s visszaadni nem akarja. Az ezüstneműek átvételét az őrsparancsnok előtt B. is elismeri, de állítja, hogy időközben ő A.-nak pénzt adott kölcsön, s ennek következtében elszámolás útján az ezüstneműek már az ő tulajdonává váltak. Minthogy A. továbbra is vitatja tulajdonjogát, az őrsparancsnok B.-nél házkutatást tart, s a megtalált ezüstneműeket lefoglalja. Helyes volt-e az őrsparancsnok eljárása? Ellenkezőleg, a miatt szigorú felelősségre vonást érdemel; mert a hozzá ekkép följelentett eset nem „büntető eljárásnak“, hanem vitás magánjogi kérdésekben való törvénykezésnek tárgyát képezte volna, s így neki abba beleavatkozni egyáltalában nem lehetett. — Egy községben betöréses lopás történt. A csendőrök két gyanus egyénnél mindjárt házkutatást tartanak, daczára annak, hogy ezek a tett elkövetésének idejében más helyen létüket kimutatják, és különben is semmi sem mutat arra, hogy ők a tettel összeköttetésben állottak vagy egyetértettek volna. Helyén volt-e épen ez alkalomból a házkutatás? Felelet: bár a szolgálati utasítás megengedi, hogy gyanus, illetőleg rendőri felügyelet alá helyezett egyéneknél házkutatás bármikor is tartathassék, ez esetben annak megtartása teljesen felesleges volt, nem lévén észszerű ok azon föltételezésre, hogy a házkutatás által az eset felderíté-

séhez adatok lesznek szerezhetőek, vagyis a „bűnfenyítő eljárás érdeke“ előmozdítottathatik.

Ismételjük tehát: ha nincs bűnfenyítő eljárás alá tartozó eset, ha a házkutatás eredményre különben sem vezethet, vagy ha annak a bíróság határozásáig való elhalasztása a nyomozás eredményét nem veszélyezteti: a csendőr házkutatást nem tarthat.

A szolgálati utasítás következőkben sorolja el azon eseteket, a melyekben a csendőr a házkutatást saját hatáskörében megejtheti:

a) *ha valaki ellen elővezetési vagy elfogatási rendelet adatott ki, s alapos okok vannak annak föltételezésére, hogy azon házban rejtőzött el, a melyet kézrekerítése végett a csendőr átkutatni szándékozik;*

b) *ha valaki büntetendő tett elkövetésén éretik, s azután az üldözők elől valamely házba menekül, vagy jogosan föltehető, hogy bűnjelekül szolgálható egyes tárgyakat valamely épületbe elrejtett;*

c) *ha valaki büntetendő cselekmény gyanujával terheltetik.*

Szükséges azonban, hogy az illető ellen a kérdéses bűncselekményre nézve valóban terhelő körülmények forogjanak fenn, vagyis hogy a gyanu *alapos* legyen; mert ellenkező esetben nála házkutatásnak helye nem lehet. Alapos gyanuok, pl. ha valamely beismerésben levő büntettes oly bűncselekményre nézve, a melyet társakkal kellett elkövetnie, oly egyénről, a kiről a bűnrészesség különben is föltételezhető, állítja, hogy a büntetből származó egyes tárgyak annak lakásán rejtettek el. Ellenben előfordult a következő eset: egy cselédleány ruhái s a konyhából egyes tárgyak elloptak. Az őrsparancsnok a följelentés következtében mindazon gazdaleányoknál, kik az illető cselédleánynál megfordultak (bár különben gyanusak vagy rovott előéletűek nem voltak) mindjárt házkutatást tartott; természetesen eredménytelenül és bizonyára helytelenül.

Megtörténhetik még az is, hogy néha még a kellő indokok nélkül megtartott házkutatás is vezet eredményre; de azért a házkutatásnak alapos ok nélkül való megtartása mégis csak tiltott dolog marad. Egy falusi gazda pinczéből egy hordó pálinkát elloptak. Gyanu tulajdonkép senkit sem terhelt, de feltűnt, hogy egy a községben lakó vagyontalan napszámos, a nélkül, [hogy kocsmában látták volna, egymásután két reggel is ittás állapotban volt. A csendőrök ez alapon nála házkutatást tartottak s az elloptott pálinkás hordót padlásán elrejtve meg is találták. Ez esetben tehát a házkutatás

megtartását az eredmény igazolta; de ebből egyáltalában nem következik, hogy netán előfordulható hasonló esetben minden mámoros állapotban látott vagyontalan egyén házkutatásokkal zaklattassék.

d) *A ki hatósági nyomozás alatt áll, vagy az ellene kibocsátott nyilvános idézés szövegében büntethető cselekmény elkövetésében gyanusnak van jelezve, annak házában akár az ő személyének, akár a bűncselekményből származó tárgyaknak kézrekerítése végett házkutatás tartható; ugyszintén annál is,*

e) a ki oly tárgyak birtokában találhatik, melyek bűnrészesességéről tesznek tanuságot, — föltéve természetesen, hogy a nála talált tárgyak daczára is a házkutatás még mindig a bünfenyítő eljárás érdekében fekvő lehet, pl. még kézre nem került több lopott tárgy is találathatik, vagy az illető egyén bűnösségét bizonyító más bűnjelek is előkerülhetnek.

Magától értetődik, hogy házkutatás a bűnrészeseknek látszó egyéneknél is csak *alapos* gyanu esetében tartható; mert azt jól meg kell fontolni, nehogy valaki mint bűnrészes egy egészen titokban alig maradható házkutatás megtartásával mások ítéletének kitévessék. Pl. ludlopást követtek el egyik községben. Lábnyomok (ugy lehet, a tolvaj lábnyomai) a ház mögötti szántóföldön át az országutig vezettek s ott elmosódtak. A csendőr már ennek alapján egy az országut másik oldalán lakó, büntetlen előéletű, jómódu kereskedőnél házkutatást tartott. — Nem teljes joggal emelt-e panaszt a kereskedő a csendőrség ezen eljárása ellen? Hiszen e házkutatás nemcsak jogtalan zaklatás volt, hanem a mellett rossz hírének keltése által neki üzletében, keresetében is károkat okozhatott.

Említettük, hogy a csendőr — lopott tárgyak, bűnjelek kézrekerítése végett — még teljesen gyanutlan egyéneknél is tarthat házkutatást. Ennek azonban csak a legritkább és leg-sürgősebb esetekben lehet helye, egyébként pedig, ha a házkutatás csakugyan szükségesnek látszanék, az illetékes bíróság elhatározása eszközendő ki.

Vége a szolgálati utasítás 43. §-a kimondja ugyan, hogy oly személyeknél, kik rendőri felügyelet alá vannak helyezve, házkutatás a rendőri felügyelet érdekében bármikor eszközölhető; de jól megjegyzendő, hogy még ily egyéneknél is házkutatás csakis a „*rendőri felügyelet érdekében*“ történhetik, nem pedig pusztán önkénykedésből és a végett, hogy az illető szükségtelenül zaklattassék vagy helyzetének szégyene vele minduntalan éreztessék.

4. Eljárás a házkutatásnál.

Általános megjegyzések.

A szolg. ut. 47. §-a a házkutatásokra nézve elvül mondja ki, hogy azok „mindenkor minden felesleges feltűnés és az érdekeltnek nem okvetlenül szükséges megterhelése vagy háborgatása megelőzésével, hírnevök és a nyomozás tárgyával nem szorosán kapcsolatos magántitok lehetőleg megkímélése, valamint az illem és tisztesség megóvása mellett eszközlendők”.

Tapintat és kimélet tehát minden házkutatás megejtésénél föltétlenül szükséges, és pedig ugy az illető személyére, mint vagyónára nézve. Zárak csak akkor nyithatók fel, ha a tulajdonos azok kulcsát előadni vonakodik; bármiféle tárgyak szükségtelen széthányása, butorok szétszedése kerülendő, kivéve természetesen, ha azt alapos okok miatt mellőzni nem lehet; pl. igen nagy valószínűség szól a mellett, hogy valamely hamis okirat vagy hamis bankjegy tükör vagy képkeret alá rejtetett el stb.

Ugyancsak a szolg. ut. most idézett szavaiból következik, hogy a házkutatás rendszerint nappal, vagyis a napnak oly szakában tartassék, a midőn az „nem okvetlenül szükséges háborgatásnak“ nem lesz tekinthető; s ettől eltérés csak különösen sürgős esetben történjék.

A mi pedig a feltűnés kerülését illeti, azt sokszor nemcsak az érdekelt egyén iránti kimélet teszi szükségessé, hanem azt magának az eljárás sikerére való tekintetből is szem előtt kell tartani; mert ha az ily kutatásokkal feltűnés okoztatik, akkor arról a bűnrészes egyének is értesülhetnek, s a náluk levő gyanus tárgyak eltüntetéséről idejekorán gondoskodhatnak, még mielőtt a további fejlemények nyomán a házkutatás náluk is megtartatnék.

Előkészület a házkutatás megtartásához.

Házkutatás megtartása végett mindenkor lehetőleg két vagy több csendőrből álló járőr vezénylendő szolgálatba. E járőr az illető községben megjelenvén, a házkutatás megtartásához „egy község-előjárósági közeget visz magával“ (szolg. ut. 47. §.) E községi előjárósági közeg lehetőség szerint maga a községi bíró vagy a községi képviselő-testületnek valamely tekintélyben álló tagja legyen; mert ezt az eljárás komolysága s az annál jelenlévő tanu megbízhatósága teszi kívánatossá. A szolg. utasítás nem mondja ki, hogy ezen községi eljárósági közeg a házkutatás tartásáról előzetesen értesítették. Ha tehát azt bármiféle tekintetek szükségessé nem teszik, az egyelőre előtte elhalgatható, s elegendő, ha ő az érdekelt egyén

HADTUDOMÁNY
20. 415
KÖNYVTÁR *

lakásának megmutatására, s oda a csendőrökkel való elmene-
telre szólittatik fel; felhívásának tulajdonképeni célja pedig
vele csak a helyszínen közöltetik.

Végre fordulhatnak elő egyes igen rendkívüli esetek
(pl. valamely a községtől távol fekvő tanyának azonnal szük-
séggé vált átkutatása), midőn a házkutatás községi előjáró-
sági közeg jelenléte nélkül is megtartható; de ez, a mennyire
lehet, ily esetben is valamely érdektelen s megbízható (bi-
zalmi) egyénnel pótolassék.

A házkutatás megtartása.

A csendőr, midőn azon házba, melyben kutatást tartani
szándékozik, de „különösen rossz hirben álló személyek laká-
sába léptekor úgy a saját személyére, valamint a szolgálati
cselekmény végrehajtására nézve megkivántató elővigyázattal
jár el“ (szolg. ut. 47. §.); s míg a járőrvezető a községi elő-
járósági közeggel a ház átkutatását eszközli, addig a másik
csendőr lehetőleg oly helyen (pl. a bejáratnál) foglal állást,
hogy ne csak a kutatásnál történőkre ügyelhessen, hanem azt
is megakadályozhassa, hogy esetleg a közben az épület többi
helyiségeiből egyes tárgyak eltávolittassanak, vagy hogy az
érdekelt egyén vagy ennek hozzátartozói által bármiféle gya-
nut keltő cselekmény követtessék el, netáni bűnrészesekhez
üzenet küldessék stb.

„A megmotozandó helyiségek tulajdonosa, illetőleg bir-
lalója ezen működésnél való jelenlétre felszólítandó; ha ő
akadályozva vagy távol lenne, vagy egyáltalában erre hajlandó
nem lenne, akkor ezen felszólítás a család valamely nagykoru
tagjához, vagy ilyenek hiányában valamely laktárshoz vagy
szomszédhoz intézendő“ (szolg. ut. 37. §.); ez azonban nem
zárja ki, hogy a házkutatás még ilyenek nem létében is meg-
tartathassék.

Ha a házkutatás az illetékes hatóságtól vett felhívás vagy
végzés következtében tartatik meg, „ezen felhívás vagy vég-
zés az érdekeltnek a motozás megkezdése előtt felmutatandó,
a mennyiben pedig ez azonnal nem volna eszközölhető, ak-
kor az érdekeltnek a motozás indokairól a községi előjárók
vagy a motozásnál jelen volt községi bizottsági tagok által
utólagosan értesítendő“ (szolg. ut. 45. §.).

A végzés felmutatása, illetőleg a csendőrök jövetele
céljának tudul adása után következik az érdekelt egyénnek
— ha jelen van — kikérdezése; mert „a megmotozás sza-
bály szerint csakis annak meghallgatása után foganatosittatik,
a kinél vagy a kin az eszközendő, és csak annyiban hajtatik

végre, a mennyiben a kihallgatás a kutatott tárgynak önkéntes kiszolgáltatását vagy pedig a megmotozást előidéző indokok e'enyésztét nem eredményezi. — Rosz hirben álló személyeknél a kikérdezés mellőzhető, nem különben azon esetben is, ha a késedelem veszélylyel járna, vagy ha a motozás a közönség számára nyílt helyiségekben, milyenek korcsmák, éttermek, vendéglők, vaspálya-indóházak stb. eszközendő" (szolg. ut. 44. §.).

Ha a kikérdezés után az illető egyén a házában tartózkodó büntettest vagy az ott keresett tárgyakat kiszolgáltatja, akkor — ha nincs alap annak föltételezésére, hogy nála még több bünjelek is elrejtve lehetnek — a házkutatás megtartása elmarad, de ha eziránt a gyanu el nem oszlott, a házkutatás megtartandó. Lehetnek azonban oly esetek is, midőn a gyanus (rosz hirben álló) személyek kikérdezése által ezek oly körülményeknek juthatnának tudomására, hogy ez által a nyomozást könnyen megghiusithatnák. Ily esetben természetesen az előzetes kikérdezés elmarad, s az illető egyénnek az, hogy a házkutatással miféle tárgy kézrekerítése czéloztatik, előzetesen tudomására nem juttatandó.

Az egyes helyiségek lehetőleg magával a tulajdonossal nyittatandók fel, s a tulajdonképeni átkutatást a községi előjárósági tag végezze, a csendőr pedig lehetőség szerint csak a felügyelésre szorítkozzék.

Mindazon tárgyak, melyek a nyomozott vagy más bün-cselekményből származtak vagy azzal összefüggésben állóknak látszanak — lefoglalandók.

Mi történjék a házkutatás alkalmával lefoglalt tárgyakkal ?

A lefoglalt tárgyakat, ha szállításuk nincs nehézséggel egybekötve (pl. egyes iratokat, ékszereket stb.) a járőr magával viszi és az őrsparancsnokság az illetékes bírósághoz juttatja. Ha a házkutatás alkalmával egyszersmind a tettes letartóztatva lett, ez a bünjelkép szolgáló egyes tárgyak vite-
lére is felhasználható.

Nagyobb terjedelmű vagy mennyiségű tárgyak, melyeknek elszállítása nehézséggel járna, — átvételi elismervény mellett a községi előjáróságnak adatnak ki. Ez elismervényben az átadott tárgyak tüzetesen leirassanak, hogy azok kicserélése meggátoltassék.

El nem tartható tárgyak (pl. husneműek) szintén a községi előjáróságnak adatnak át, s ennek gondja leend azok értékesítése, mielőtt teljesen megromlanának.

Magának az érdekeltnek is, ha ugy kívánja, azon tár-

gyakról, a melyeket a csendőr esetleg magával elvisz, elismervény állítandó ki (szolg. ut. 46. §.).

„Irományok motozásánál arról kell gondoskodni, hogy azok tartalma hivatlanok tudomására ne jusson. Ha az irományok tulajdonosa azoknak motozását megengedni vonakodik, akkor azok lepecsételve az illető bíróság vagy közigazgatási hatóságnak adandók át. A csendőr lepecsételt levelek és csomagok felbontására nincs jogositva“.

„Ily csomagok lepecsételése minden gyanusítás kikerülése végett, akképen eszközlendő, hogy a csomag a tulajdonos, a községi előjárósá és a csendőr pecsétjével is legyen látva“ (szolg. ut. 48. §.), mely elővigyázat különben nemcsak irományoknál, hanem minden oly csomagoknál vagy tárgyaknál helyén leend, a melyek ily módon lepecsételhetők.

A fogolykiséretekéről.

Bár a szolgálati szab. I. rész 44., 45. és 80. §§-aiban a szolgálati utasítás 60—72. §§-aiban s az ellenszegülési vezérfonal 10—11. §§-aiban a fogolykiséreteknel követendő magatartás az őrkiséreteknek részletesen előírva van, mégis a csendőrségi sokoldalú szolgálatnak megfelelően a legkülönbébb viszonyokra s eshetőségekre ki nem terjednek s ily módon oly hézagokat hagynak fenn, melyeket a szabályok szellemének megfelelően betölteni az őrkiséret ügyességére s leleményességére van bízva. A gyakorlatban czélszerűnek bizonyult eljárási módozatok a fennidézett határozványokkal összefoglalva, a következőkben foglaltatnak:

1. A fogolykiséret két vagy több csendőr által. Bár a két vagy több csendőrből álló fogolykiséretnek helyzete az egyes csendőrénel jóval előnyösebb, akár átvett, akár pedig önállóan s idegen segédkezés nélkül történt letartóztatottnak kísérése merül fel; mégis ez nem menti fel a járórt az elővigyázati rendszabályoknak alkalmazása alól, mivel főkötelessége minden őrkiséretnek: a fogolyt vagy foglyokat biztosan megőrzötten átadni az illetékes helyen.

„*Biztosan megőrzötten*“ kifejezés alatt nem csupán az értendő, hogy a foglyok közül megszöknie egynek sem sikerült, hanem mindannak pontos keresztülvitele, a mi az előidézett szabályokban a foglyoknak egymás közötti össze nem beszélése, hivatlanokkal történő érintkezésük meggátlása, náluk lévő tárgyaknak meg nem semmisítése — el nem hagyása és a többire vonatkozólag határozottan előírva van.